

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, kedd, márczius 8

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Magiolenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főter 4-ik szám.

Hírlapok nem adnak vissza.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36. Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevél irodája Budapest Szervitátor 3. sz.

Nyititási csikhek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam.

A SZÉKELYT-FOGÁSRA INDULT „HABARÉK”.

(T.) Az egyesült társalgó-párt nem valami nagyon szervezkedik. Hihehetőség is meglepetésre készül s majd csak egyszerre tűzi ki lobogóit azon a — vagy tiz helyen, hol a Sennyeyek és Apponyiak régi jobbágysai majd csak kiszorítanak egy néhány kerületet, de biz a többi matadorok nagy része aligha látja többé az országházat, mint habarédi képviselő.

Meg van az iskolázottság, de nincs hanganyag, a mi nélkül pedig nagyon bajos énekelni. Képviselőjelölt van elég, csak választó kerület nincs, egy sem akarván magát az ország előtt azzal blamirozni, hogy először tűzze ki a habarédi zászlót, s úgy látszik, az országos habarék-párt a Budapesten társalgó képviselőkön kívül már alig-alig existál. Hanem azért adják az utasításokat párhíveiknek akár a liliputi herceg az ő hadseregének, mely állt vala egy tábornokból, egy kapitányból, egy őrmesterből és egy közlegényből; fő pártlapok pedig kezébe veszi a vándor-botot s elmegy tapogatózni az országba, vajjon hol lehetne még egy bukott czégnak valami kis hitelre, egy bukott életbiztosító társulatnak emberekre találni, kik nála asszekuráltatnák magukat?...

Hát e bizony nagyon bajos egy mesterség! Ismerik már őket mindenfelé, s a hány házba bekopogtatnak, annyi házból adják ki nekik az utat. Hogy lehetne tehát még olyan vidékre, olyan népre találniok, a hol nem szaladnának el tőlük, nem is mutatnák nekik, hogy merre csinálta az ács az ajtót: hanem a ház tűzhelyhez tolazkodó spekuláns megkínálnak kecsketúrós pulisztkával és magyar vendégszeretettel, hogy aztán hálából házaikra vigye a törököt...

Hol másutt lehetne még etéle tapasztalatlan vidéket találni, mint a meszsze fekvő Erdély székely havasai közt, hol talán még nem oly sürű vendég a politika, mint a szélesebb hazában, választói a tizenkét iskolát még nem járták ki, s a madarat a tárlól nem ismerik meg. — Igen-igen Erdélyben, a nagy igéreték által még meghódítható tapasztalatlan „lúfőknél” kell lebecsátani a kortéskedés hálót, s megpróbálni a kerület fogást, talán bizony még sikerülhet egy-két kóvér fogás, s rövid időre ugyan,

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenhatodik fejezet.

A z ú j o t t h o n .

(Folytatás.)

— Nagyon fénylők azok ma?

— Oh! nagyon szépen ragyognak és oly sok van, hogy az ég belátszik hintve velők.

— Még jól emlékszem azon időre, midőn ugyanazon ablakban állva, hol te vagy most, néztem ki utánuk, miként te teszed e perczben. Ugy tetszik, mintha még most is látnám ragyogásukat, oly jól emlékszem, hogyan néztek ki akkor.

— Szerettem nagyon valamennyi csillagot, folytatta Gertrud; de az én csillagomat mégis leginkább szerettem valamennyi közt.

— Melyik csillagot nevezed a magadénak?

— Amott ragyog egy, egy nagyon fényes, épen a templom tornya fölött.

Minden éjjel bemosolyog szobácskám ablakán, s épen szemembe tekint. Miss Emilia hídje el, (s itt Gertrud suttogássá szakította meg beszédét) nekem úgy tetszik, mintha azon csillagot egyedül érettem gyújtották volna meg. Azt vélem, Treumann bácsi gyujtsa meg azt minden este számomra, ha a megpillantom mindig úgy tetszik, mintha a Treumann bácsi

de megmentheti még a boltot a bezárástól.

És valóban úgy látszik, hogy a habarédi vízbefulás mentőeszközéül, mint utolsó fűszál, a székelyek megdolgozása lett elhatározva és kétségbeesés végcéljává kitzve; mert ezentúl aztán nincsen számodra hely, hanem szabad az országútja Pítést felé; el lehet menni akár nagy oláhnak!

Olvassuk tehát a habarédi főlap sábjain: hogy a székelyek igen derék emberek, — (a mit ugyanis tudunk) — dolgos, munkás és szorgalmas nép; — (ezt is tudtuk) érdemes a jólétre és boldogságra (magunk is régen valljuk,) — hanem hát... Hja!... Hiába!... Egy a bibi!... Nincs jó magyar kormány, mely a székelyekre nagyobb gondot fordítana!... És itt elkezd a habarédi ügynök sóhajtózni, aztán előczépléi zsebéből az „alkonyodóhajnal” programját: hogy t. i. ilyen biztosító társulat a föld kereségén még nem volt, mert a ki itt az életét biztosítja, még elevenen oly gazdaggá lesz, akár megválthatja magát a haláltól, ki vel a biztosítótársaság már érintkezésbe téve magát, kevés jutalomért elfogadja a közvetítést: — azaz, hogy illetőleg a „Habarek” lenne ana párt, melyen kívül e bankhoz nem hasonlítható, de egy sem, mert csupán a habarék tehetné magát abba a helyzetbe, hogy e bank előnyeit a boldogulni akaró és boldogságra érdemes székelyeknek biztosítsa.

És aztán elsorolja a székelyek baját, a székelyek kívánságát, s mint a sátn az Isten fiával tette, felvezeti a székelyeket a reménység magas csúcsára, onnan megmutatván nekik mindent, a mit szemük-szájuk csak kívánhat, aztán megszugja nekik: „Mindez a tietek lesz, ha a habarékpartot segititek kormányra!”

Tiszteljétek hát a habarékot!

Nem nagyítás pedig ebből semmi, mert hogy a „habaréknak” az esetben, ha itt a székelyek elébe kirakott csábító családkeknél csak egy negyedet is beakarná szerezni: hát hogy akkor Belzebubot vagy „drakulijt” kellene segítségül hívni, annyi fény. Mert ha mi, a szabadelvű párt igérnök ezeket, hát nem lenne benne semmi csodálni való, mert a mi elvünk: lassan-lassan bár, úgy a mint az ország erejétől telik, de fejleszteni minden országrész, minden vidék életképességét és gyarapodását a nélkül.

mosolygását látnám benne, ki így szól hozzám: „Nézz ide Trudka, e lámpát számodra gyújtottam meg.” Kedves jó Treumann bácsi! Mit gondol miss Emilia, ha vajjon még most is szeret ő engem?

— Mindenesetre Gertrud, s hogy ha őt veszed mintaképedül, s oly türelmes, jámbor életet élsz, minő az övé volt, akkor ő lesz vezéresillagod az élet sötét utain, mintha arca ama csillagból ragyogna le rád.

— Türelmes és jó voltam, midőn nála éltem, legalább többnyire jó; s jó és engedelmes vagyok, ha kegyed mellett lehetek, de Elisz asszonyt nem szeretem. Ő minden lehetőt elkövet, hogy engem kinozzon és az által makacsosá teszen, s akkor aztán rosszá leszek, s azt sem tudom, mit tegyek, s mondjak.

Ma reggel is nem akartam volna gombra lenni irányában, s szeretném, hogy ne csaptam volna bé olyan csunyan az ajtót; de hogyan tehettem volna másként miss Emilia, mikor ő a mr. Graham jelenlétében azt állította rólam, hogy a tegnapi hírlapot összeszakítottam, s én pedig egész bizonyossággal tudom, hogy nem tettem azt. Egy régi újságpapír volt az. mibe láttam, hogy begyőgyöltem a kegyed csipke darabjait, s meg vagyok győződve a felől, hogy épen ő gyújtott tüzet a könyvtárban ama hírlappal; de mr. Graham mindig azt fogja hinni, hogy én téptem össze hírlapját.

— Nem kétkedem Gertud, hogy volt némi okod ingerültnek lenned és hiszek szavaidnak, ha azt mondogd, hogy ama hírlap elveszéséért nem csinálhatsz magadnak szemrehányást. De meg kell gondolnod édesem, hogy abban épen semmi érdem nincs, jónak és türelmesnek lenni akkor, ha semmi nem hoz ingerültségbe. Azt szeretném, hogy igaztalanságot is el tudj úgy tűnni, hogy ne hagyjon el egé szén önuralmad.

Tudod, hogy Elliszné már sok év óta van házunknál. Mindent tehetett úgy, a mint akarta, s gyermekekhez nincs hozzá szokva. Midőn te házunkhoz jöttél, hogy gondolkodott, hogy az által csak újabb baj és nyomorúság fog reá haramlani, azért nem lehet csodálni, hogy ha néha valami rendtelenség történik a ház-nál, azt neked tulajdonítja. Különbözen nagyon megbízható nő, igen jó, szíves és előzékeny irányomban, s atyámra nézve elkerülhetlen jelenléte, annyira hozzá szokott már, nagyon szerencsétlenné tenne az, ha okom lenne attól tartani, hogy ti ketten nem birtok barátságos lábon megélni e ház-nál.

— Semmi esetre sem akarom kegyedet szerencsétlenné tenni miss Emilia, senkinek terhére nem akarnék lenni, szól Gertrud, kissé izgatottan. Legjobb lesz eltávo nom innét. Elmegyek oly helyre, hol többé nem lesznek senki utjába.

— Gertrud! szól Emilia, komoly szomorú hangon. Kezei még most is a lányka vállán pihentek, s mialatt így szólt Trudka megfordult úgy, hogy egyenesen a vak leány arczába kellett tekintenie, Gertrud el akarod hagyni vak barátnődet? Nem szeretsz többé?

(Folyt. köv.)

hogy e munkánkban csak egy pillanatra is vesztegelnénk vagy szünetelnénk; míg épen a habarék vezére báró Sennyey Pál, azonképen akarna az ország baján segíteni: hogy legelőször is hozza fogna a pihenéshez.

Kérdem tehát a vitéz habaréknak még vitézebb újságát: mint akarná ő a Sennyey programjával, melyet pedig bölcseségben a világ csodájának hirdetett, azokat a székely reformokat keresztül vinni: ha t. i. a kormányzást mindjárt a szüneteléssel kezdené?

Nemde, hogy a Belzebub segítségel? Mert itt nem mutatkozik más lehetség! — Azért merjük pedig hinni a habarék felől, hogy kormányrajutását illetőleg még a Belzebubbal való szövetségbe is belemerne, mert hiszen Belzebub nem ördögbe ő előtt, mint a milyen vala a szélsőbali ember, és a pokol nem pokolabb, mint a milyen vala a szélsőbál: s ime, az ezekkel való szövetségtől már a világért sem tartózkodik...

De ugyan már, a próféta szakállára kérem, miért nem csináltat egy tükört, s nézné meg benne magát legalább, mielőtt a közönség elébe menne! Mert ime Sennyey Pál, csak hogy arról biztosítsa a publikumot, miszerint a habarék kormánya alatt nem kellene a dó emeléstől félnie, mert nem lenne oly rövidlátó, mint Tisza, hogy nyakrafőre csinálja a reformokat, hanem tartana egy nagy pihenőt, — s ezt Sennyey még csak tegnap beszélte; ma pedig már elő áll a fő-fő habarédi újság: s csak hogy arról biztosítsa a székelyeket, mily boldogok lennének ők egy habarédi kormány alatt, egyszerre és annyireformot helyez kilátásba, hogy az olvasó szintén bele-szédül...

Ugyan édes uraim! Annyira mérsékeljék magukat a népbolondításban legalább, hogy ne csináljanak skandallumot, mint a vásári komédiások a sátor előtt: hogy a kinek vad malacz kell, hát azt igérnek, a kinek meg krokodilus tojásba mártott piskóta kell, annak meg azt igérnek, de egyikkel sem bírnak! Legyenek már tekintettel a művelt világra is egy kissé, s gondolják meg, hogy az eféle pártküzdelmek egy csepp sem emelik a nemzet tekintélyét és becsületét!... A székelyekkel pedig hagyjon föl, mert azokat sem vad malacz

dolnod édesem, hogy abban épen semmi érdem nincs, jónak és türelmesnek lenni akkor, ha semmi nem hoz ingerültségbe. Azt szeretném, hogy igaztalanságot is el tudj úgy tűnni, hogy ne hagyjon el egé szén önuralmad.

Tudod, hogy Elliszné már sok év óta van házunknál. Mindent tehetett úgy, a mint akarta, s gyermekekhez nincs hozzá szokva. Midőn te házunkhoz jöttél, hogy gondolkodott, hogy az által csak újabb baj és nyomorúság fog reá haramlani, azért nem lehet csodálni, hogy ha néha valami rendtelenség történik a ház-nál, azt neked tulajdonítja. Különbözen nagyon megbízható nő, igen jó, szíves és előzékeny irányomban, s atyámra nézve elkerülhetlen jelenléte, annyira hozzá szokott már, nagyon szerencsétlenné tenne az, ha okom lenne attól tartani, hogy ti ketten nem birtok barátságos lábon megélni e ház-nál.

— Semmi esetre sem akarom kegyedet szerencsétlenné tenni miss Emilia, senkinek terhére nem akarnék lenni, szól Gertrud, kissé izgatottan. Legjobb lesz eltávo nom innét. Elmegyek oly helyre, hol többé nem lesznek senki utjába.

— Gertrud! szól Emilia, komoly szomorú hangon. Kezei még most is a lányka vállán pihentek, s mialatt így szólt Trudka megfordult úgy, hogy egyenesen a vak leány arczába kellett tekintenie, Gertrud el akarod hagyni vak barátnődet? Nem szeretsz többé?

(Folyt. köv.)

ozokkal, sem krokodilus tojásba mártott piskótával megvesztegetni nem fogják, mert a minthogy igazán „lú-fü” volt annak a lónak a feje, melynek a hátán ülve ugyancsak ellensége h á t á r a szabta a székely név dicsőségét, — olyan igazán tanácsoljuk önöknek: hogy ne m ó k á z z a n a k a székelyekkel...

Miután egy az országgyűlés, mint a zágrábi tartománygyűlés a két regnikoláris bizottságnak Horvát-Szlavonországoknak a határvidéki bekebelezése után a magyar országgyűlésen való képviselőre vonatkozó munkáját elfogadta, a horvát-szlavon határvidéki bekebelezésének utolsó akadályát megszünt. Ennek folytán a zágrábi országos katonai főparancsnokság már intézkedéseket tett, hogy a határvidéki kormányzata ez év december utolsó napján a polgári hatóságoknak átadassék; Filippovics Ferencz báró tábornagynak legalább Matusech osztálytanácsost megbízta, hogy az ügyvitel átadásának tárgyában a horvát-szlavon tartományi kormány egy kiküldöttével magát érintkezésbe tegye, s hogy a budapesti minisiterelnökségtől is kérjen utasításokat arra nézve, hogy a határvidéki igazgatásnak belügyi, vallás és közoktatási, igazság, pénz, építés és határvidéki erdőügyi osztályai a folyamatosan levő ügyeket, pénztárakat és leltárakat az ügyviteli év lejártával mi módon adják át a polgári ügyosztályoknak. A mi a katonai közigazgatásnál jelenleg alkalmazásban levő tisztakat és hivatalnokokat illeti, azok legnagyobb része a polgári közigazgatás tényleges behozatala után átvétetik a polgári államszolgálatba. Csak az idősb tisztakat nyugdíjazták saját kívánságukra, a többiek pedig a zágrábi és szarajevói orsz. kat. főparancsnoksághoz osztják be.

A passivitas indokai.

melyeket az erdélyi románok 1867 óta követtek, s melyeket az országgyűlési képviselői választásoknál még mind követniük kell — magyarországi parlamentjével szemben.)

(Az „Observatoriu” után)

(Vége.)

El ne tértítsen az országgyűlési választásokra vonatkozó passivitástól bárkinek azon elvetése, hogy ha a passivitás el is határozott, az a választásoknál számba nem vétetett, sőt némely románok közállomásokot foglaltak és foglalnak el a azokért nyakaszakadtáig jártak és járnak. Igaz, hogy a passivitást nem méltatták egy figyelemre, a mint azt az ügy fontossága megkívánja, de azt azért nem követ-

A nagybácsi hagyománya.

— Elbeszélés. —

Némethöl Székely István.

(Folytatás.)

Ugy látszik kezdetben azon kinos benyomás alatt állottak, melyet az egymás iránti helyzet bizonytalansága szűl, s melytől nem tudtak menekülni. Regina, zavarában, ismét pápaszeme után nyult, [kézzelűdést téve az olvasásra, mintha őt nem is érdekelnék a bekövetkezendő események. Végre Vilmos magát rendbeszedve, mialatt a leány kezeit megfogá s szilárdan szeméibe nézett, beszélni kezdett:

„Lizikém, komolyan szándéksom veled beszélni. Tudod, miért jöttünk ma össze. Akarsz-e engemet nyugodtan meghallgatni, s nem haragszol-e meg reám azon elhatározásért, mit veled közölni szándéksom?”

Lizike némán bólintott fejével, mialatt egyik kezét hevesen dobogó szivére szorította.

„Látod Lizikém, én tégedet becsüllek és szeretlek, életemet adnám oda, csak téged ez által boldognak tudnálak, de azon felelősséget, hogy te érettem lemondj akkora vagyonról, midőn én ezért nem adhatok cserébe egyebet, mint a mit két kézi munkámmal, becsülettel megtudok szerezni, nem vállaltam el. Mig én önálló mester lehetek, abban még sok idő eltelhetik, ahoz pénz kell, s hogy tégedet, mint mesterlegény feleségét kinozzalak, azt nem tehetem.”

„Helyesen — jól volt mondva,” bizonyította Regina, mialatt pápaszeme orráról lehullott, mig Lizike sáppadtan figyelte Vilmos szavait.

„Azért kincsem” — folytatta Vilmos — „legjobb, ha egymástól megválnunk s egymást többé soha sem látjuk. Én eltávozzom a fővárosba, elfoglalom a nekem fűlájánlott állást, te

„Legyen — jól volt mondva,” bizonyította Regina, mialatt pápaszeme orráról lehullott, mig Lizike sáppadtan figyelte Vilmos szavait.

„Azért kincsem” — folytatta Vilmos — „legjobb, ha egymástól megválnunk s egymást többé soha sem látjuk. Én eltávozzom a fővárosba, elfoglalom a nekem fűlájánlott állást, te

„Legyen — jól volt mondva,” bizonyította Regina, mialatt pápaszeme orráról lehullott, mig Lizike sáppadtan figyelte Vilmos szavait.

„Azért kincsem” — folytatta Vilmos — „legjobb, ha egymástól megválnunk s egymást többé soha sem látjuk. Én eltávozzom a fővárosba, elfoglalom a nekem fűlájánlott állást, te

ték, mivel a czélnak nem felelt meg, s mivel az csak erkölcsi kötelesség volt, mint a mit az erdélyi román egyesület kíván tagjaitól, az illetékes pontos megfizetésére nézve; aztán a passivitási kötelességet nem lehet úgy végrehajtani, mint a katonai parancsot, s az egy nemzetnél se hajtatótt úgy soha végre. Legújabb például szolgálnak erre nézve a magyarok, kik a német abszolutismus alatt a passivitást határozva el, száz köz-állomást foglaltak el ők is, nohányan közülök 1863-ban az országgyűlésébe beléptek, szavaztak a hogy nekik jött a románokkal vagy ellenük, s még se lehet tagadni, hogy passiviták voltak. Jó, nagyon jó lenne, ha minden erdélyi román követné a parlament passivitást, de ha azt mn követnék s nem követik teljesen az utolsó emberig, minthogy e kötelezettség csak erkölcsi — egyeseknek nem követése, nem fog annyira ártani a nemzeti ügynek, mint ártana a képviselőválasztásokban való részvétel.

Ne idegenítsen el a passivitástól egyes rozindulatú, szolgálóit, anyagias s értetlen egyéneknek a semmítvevről való figyelmeztetése, — mivel a nemzet, midőn a passivitást mondotta ki, csakis az országgyűlési képviselői választásoktól való visszavonulást határozta el, s sehogys soha a henységet vagy „általános visszahúzóást. A nemzet nem ítélte el, sőt éppen a leg-erélyesebb és legterjesebb aktivitást ajánlotta és ajánlja fiainak a köz- társadalmi, magán, tudományos, művészi, gazdasági, ipar, kereskedelmi stb. élet térein, csak a magyar országgyűlésére képviselőket ne válasszon, vagy legalább a választ ne határozza el, mielőtt ez országgyűlés a nemzet jogos kívánságainak eleget nem tesz; ha pedig eleget fog tenni, akkor Magyarországon egy nemzet se lesz parlamentjével szemben aktívabb, mint a román.

Torda 1881. febr. 17.

Lugosiann Jakób,
g. cath. al-esperes.

Az iparügyi enquete

VII. ülés.

A 3-ik kérdésre nézve elők figyelmezteti az értekezletet az ipartörvény 5. §-ának intézkedésére, mely szerint az abban felsorolt iparágakra nézve a városoknak és törvényhatóságoknak külön intézkedési és szabályalkotási jog tartatik fenn, és pedig az iparszabadság elvén. Ez a két intézkedés ellentében állónak látszik és ez csinálta a legtöbb zavart a zálogüzletekre vonatkozólag. Kéri az értekezletet, hogy vegye figyelembe, mennyiben alkalmazhatók az ily speciális viszonyok közt levő iparágakra a szabadiarnak elvei és tételei.

Ráth Károly. Azon rendszer, a mely az 5. §-ban foglaltatik, az alkotandó törvény által okvetetlenül megváltoztatandó. Ezen rendszer

pedig férhez fogsz menni olyan férfihoz, ki neked állást tud biztosítani, s nem kéri el tőled azt is, mit nagybátyád hagyományozott. Isten a tanum, mily nehezemre esik ezeket neked elmondanom, de meg kellett tegyem. Nem de Lizikém, te értesz engemet, s nem haragszol reám azért, hogy én ezeket neked oly őszintén — mi nő én vagyok — elmondom?”

„Természetesen, hogy nem” — mondá buzgóssággal Regina. „Bámu atos okosan beszélt Ön. Mindig derék embernek tartottam Önt, de hogy enyre helyesen gondolkozzék, azt még sem hittem volna. Látod Lizike, az öreg Regi-nának most mégis igaza volt!”

Lizike darab ideig némán bámult maga elé, aztán hirtelen felállott s mindkét kezét Vilmos vállára tette.

„Szeretsz még engemet Vilmos? Szeretsz még úgy, mint azelőtt?”

„Kérdezheted ezt édesem?” — szólott Vilmos egészen megindultan, alig tudván magát visszatartani, hogy ne zárja őt karjaiba.

„Ohajtanám, légy szegény, mint eddig voltál, akkor azt mondanám: „Jer kincsem, hadd a sírást és rossz gondolatokat, jer légy a feleségem. Kezdetben szűken fogunk élni, de boldogok leszünk. Vilmosod nem kontár, keresni fog annyit, mennyi feleségének s még egy pár gyermekének is elegendő becsületes eltartásukra. Akarsz tehát az enyém lenni, mire te azt felel-néd, igen.”

Lizike kissé derültebb arczczal nézett rá. „Szegény — egészen szegény vagyok Vilmos” — szóla — „s te most is mondhatod nekem ugyanazt, mert én lemondok nagybátyám hagyományáról, minátan nem akarta azt veled megosztani.”

„Oh gyermek, gyermek” — kiálta fel Regina, kezét összecsapva.

„Oh gyermek, gyermek” — kiálta fel Regina, kezét összecsapva.

„Oh gyermek, gyermek” — kiálta fel Regina, kezét összecsapva.

„Oh gyermek, gyermek” — kiálta fel Regina, kezét összecsapva.

sajátsága a mi ipartörvényünknek. A törvénynek mostani szövege az ipar gyakorlatára nézve alkotható egészséges szabályok létrehozatala csaknem teljesen kizárta, s azért azon meggyőződésben van, hogy az engedélyezési rendszer hozassék be még azon esetben is, ha bizonyos lokális érdekek miatt ettől oly eltérő intézkedések válnának szükségessékké, a melyek a törvénybe fel nem vehetők. Az engedélyezést kiterjesztendő azon iparágakra, a melyek az építészeti körébe tartoznak. Ipartörvényünknek nagy baja az is, hogy számos, igen fontos kérdést, ilyen a keresmaipar és a pálinkamérés, a mely a helyi szükséghez képest korlátozható, eintertlenlti bagy; kéri a ministert, hogy az oly iparágakra nézve, a melyeknek tulságos elszaporodása nem egyez meg sem a közérdekkel, sem a közbiztonsággal, az iparszabadságot ne alkalmazza egész kiterjedésében.

Elnök megjegyzi, hogy a keresmaipar kívül esik az ipartörvény intézkedéseiben, mert ez regalet képez. Rendőri szempontból az ipartörvény 5. §-a értelmében a városokat feltűyeleti jog illeti meg.

Neuschloss Marcel nem fogadhatja el az építészeti iparra nézve azt, hogy a koncessziókn kívül a megbízhatóság mellett még a szakértelem is megkívántassék; ajánlja, hogy a koncesszióktól függ minden egyes iparnál megállapíttassanak azok az esetek, a melyekben a koncessziót megtagadni nem lehet. Határozottan ellenzi azt, hogy a hatóságokra bizasák annak meghatározása, hogy kitől tagadtassék meg a koncesszió, és kitől ne.

Baross Gábor a harmadik kérdést illetőleg véleménye szerint a leghelyesebb volna, ha bizonyos iparfenekre nézve gondos összeállítás után kimondatnék, hogy ezekre a kormány szab általánosnak kötelező szabályokat, de ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a törvényhatóságok ezen általános kötelező szabályok keretén belül a helyi viszonyokhoz képest kellő módon külön szabályokat alkotassanak. Végül oda konkludál, hogy különösen azon iparágak, a melyekre külön képzettség vagy kézmunka-ügyesség szükséges, csoportosíttassanak és engedélyezés mellett volnának gyakorolhatók. Szólv tehát a 3. kérdésre nézve kijelenti, hogy bizonyos iparágakra nézve az iparág mellőzésével az engedélyezés olve mellett van.

Ney Béla csatlakozik Ráth nézetéhez, hogy a módokat illetőleg mindenesetre szükség van legelőbb is általános szabályokat alkotni, amelyek az ország minden városára és helyére kötelező erővel bírnak; ez azonban nem zárja ki azt, hogy a különböző helyi viszonyokhoz képest külön helyi szabályok alkotassanak.

Lipthay Béla b. is elismeri, hogy vannak iparágak, a melyekre nézve megszorításnak kell lenni, még pedig történetik ez két irányban. Először szabályok megállapítása által, hogy t. i. bizonyos kvalifikáció mellett mindenki szabadon gyakorolhatja iparát; másodszor oly iparágak, a melyek biztonsági szempontból koncesszió útján gyakorolható. Steinecker Ödön a Lipthay Béla b. definiciójához tökéletesen hozzájárul. Baross Gábor megjegyzi, hogy a kvalifikációt csak attól követeli, a ki a munkának értelmi szerzője. Neuschloss Marcel kijelenti, hogy a kvalifikációt a művezetőkötől ott kívánna csak meg, hol azt életbiztonsági tekintetek megkövetelik.

„Te megakarod ezt tenni Lizike? — kérdé Vilmos, alig híven füleinek.

„Hallgass reám Vilmos! A mit neked mondom, azt komolyan, éret megfontolás után mondom — szóla Lizi belső felindulást eláruló hangon. „Nagybátyám azt mondá nekem halálós ágyán: „Ne engedd magad azon utról levezetetni, melyet szived és lelkiismereted neked kijelöl, legyenek annak külső előnyei bármily nagyok is. Önmagunkban fekszik boldogságunk, jóllétünk magva! Ennélfogva azt hiszem, nagybátyám kívánsága szerint cselekszem, midőn neked azt mondom: Vilmos, neked adott szavamat nem másíthatom meg, szívem, lelkiismeretem hozzád vonz. Ha kollek nek, akkor ne keserítel szívetem olyan szavakkal, miket, mint, becsilletes ember — meggyőződésed szerint — nekem el kellett mondanod. Nagybátyám emléket tiszteltem meg, midőn utolsó szavait követtem s azt cselekszem, mit szívem és lelkiismeretem parancsol.“

„Édes kincsem, kiálta fel Vilmos hevesen, átkarolva a leányt, s őt mintegy gyermeket ölelve, „komolyan mondd ezeket? „

„A legszentebb komolysággal!“

„S nem riadsz vissza a gondtól és nélkülözésektől, melyek rád, mint iparos feleségére várhatnak? „

„Melletted Vilmos, nem!“

„Nos, én nem lennék férfiú,“ kiálta fel Vilmos úgyjogva, „ha tovább is késedelmeskedném. Jer Lizikém, szívem gyémántja, képzeljük, hogy az egész végrendeleti historia nem volt egyéb álomnál, s a mily igazán Hartung Vilmos a nevem, oly igazán igérem, hogy elhatározásodat soha megbánni nem fogod.“

„En ép oly szegény még sem vagyok“, szóla Lizika nevetőleg. „Három hónap előtt ugy sem kelhettem egybe, akkor pedig kapok 1000

Mudrony Soma: Azon iparágakra nézve, melyek különös megbízhatóságot kívánnak, a koncessziót tartja mulhatatlanul szükségessé. Az építési iparra vonatkozólag nem a koncessziót tartja kívánatosnak, hanem a kvalifikáció kirutasását. (Helyeslés.) Végül különös figyelmében ajánlja a miniszternek a cselédszerzési intézetek ügyét, melyek jelenleg visszaélésekre adnak okot.

Kemény Gábor báró kijelenti, hogy a cselédszerzés ügye az ibartörvény-revizio alkalmánál figyelmét nem fogja elkerülni.

Thék András: A kvalifikációt az építőmesterekre nézve a fővárosban és szab. királyi városokban keresztülvihetőnek tartja, de a vidéken nem, mert akkor minden istálló építéséhez kvalifikált építész kellene. A köfaragóktól és ácsmesterektől kvalifikációt nem kívánna, mert ezek ugy is kész rajzok után dolgoznak.

Elnök a harmadik kérdés feltli értekezletet befejeztetnek nyilvánítja.

BELFÖLD.

Gyergyó-Holló, 1881. febr. 18 án

Gy. tölgyesi állapotok. Válaszul Vetési lelk. urnak.

(Végo.)

Láthatja tehát tisztelendő ur, hogy nem érdelem meg ama nagylelkűséget, melyet rám akar disputálni, pedig ön nagyon jól tudja, hogy ilyen nagylelkűségek gyakorlatát a mindenki előtt szentnek lenni kellett alkotmányos törvényeink nem engedik meg, s azért nehezen hiszem, hogy a magasabb intéző körök önnök az „ilyen nagylelkűségeknek“ nyaktörése által valaha örömet fognak szolgáltatni.

Ön itt is engemet akart a nyilvánosság előtt törvényellenes önkénykedéssel megbélyegezni, de a nélkül, hogy az ellenem irányult mérges fulánkja nekem ártott volna, megsejtette ama választott közönséget, melynek keservesen szerzett filléreit élvezzi.

Különbem nem tudja tisztelendő ur, hogy a körjegyzői intézmény életbelépte óta mennyi körjegyző választatott Tölgyesben? s nem-e mindegyik 1—2 évi szolgálat után inkább bakák is lettek, mintsem tovább is maradtak volna? s nincsen e minden évben 2—3 előjárói választásunk a nagy fizetés vonzalma miatt? a választást megelőzőleg már hetekkel nem azért kort skedik-e mindenki, hogy meg ne válasszak? — hanem rákiáltják az „eljent“ egy-egy alig rövid idő óta bevándorlottra, igen, mert a törzskönyv helybeliek közül felekezeti iskoláink virágzó állapota és az azokat minden tanszabályok alkalmazására szokott brélylvel felügyelő hatóságok buzdítása daczára még maig is egyetlen egy olyan sem találhatik, ki egy sort tudna írni, hazudok-e tisztelendő ur?!

Örvendünk kell tehát, ha kapunk valakit, a ki azon pályára elszánja magát, s addig, míg a bennük helyezett bizalommal vissza nem élnek, s hivatásuknak megfelelnek, kötelességük teljesítésére segítsük és támogatjuk, mert a föld kerekének minden fajta- és nemzetnek ide összegyűlt különböző érdekei, érzelmei és czielok által táplált teremteseket közigazgatni nem valami könnyű, irigylendő feladat.

6) Végül a mi amaz állítását illeti, hogy én az ön ezikzése óta féltelemből, vagy hogy azon az uton akarék purifikálást eszközölni magamnak, az embereket nyakon csipve s terrorizálva jegyzőkönyvi nyilatkozatokra kényszerítot, mely kezdetnek elég. Én veled megyek a fővárosba, s ott majd összetakarunk még annyit, mennyi önállóná létedhez elegendő. Akkor majd kétszeresen büszkék leszünk vagyonunkra, mert magunk szereztük. Nemde Vilmos? „

„Ugy legyen édesem!“ kiálta Vilmos örömteljesen. „S hogy addig is ne sokat kelljen kinlódunk, arról gondoskodom én!“

Regina a dolgok fly gyors lebonyolításán szó nélkül bánt. Most már véleményével nem sokra mehetett. Sorra majd egyiket, majd másikat ülelgette, mialatt sürű könyvek lépék el arcáját.

„Nem tudok haragudni reátok gyermekek. Ti olyan, de olyan esztelenek vagytok, azonban ép oly kedvesek és jók is. Istenem, ha élne az öreg ur, s látna titeket, mennyire meglágyulna az ő szive is! Isten áldjon meg titeket, s legyetek oly boldogok, mint azt megérdemlitek.“

Most volt csak élénkségség az általunk jól ismert házban, minő Baumann életében soba. Az emeleti résznek minden ablaka tárva, nyitva a szép tiszta égről lesugárzó őszi napsugarak befogadására, hisz kinek volna nagyobb szükség világosságra és napsugárra, mint egy fiatal párnak, kik az egész életre egymással egyesülni készülnek.

A döntő nap, melyen Lizikének nyilatkoznia kellett, vajjon a végrendeletben reá hagyott vagyonat vagy Vilmost válasszja, bekövetkezett. Ezen napot tüzték ki egyszersmind mennyegzőjük napjúl is. Pont 12 órakor meg fogja tenni nyilatkozatát, s aztán mindjárt az esküvő lesz. Mintán mindketten megállapodásra jutottak, Vilmos elfogadta a fővárosban felajánlott helyet, s most feleségével együtt akar oda menni.

(Folyt. köv.)

ritettem volna, csak sajnálkoznom kell ön felett, hogy olyan önt félrevezetni szerető hazug kémmel rendelkezik, meg higgye el uram! hogy a közigazgatás terén teljesített hosszas, be nem szenyezett szolgálatom után egy alaptalan koholmány miatt ilyen visszaélésekre nem fogok vemedni.

Vettem uram jegyzőkönyvet eleget, s a mig ezen hivatásom lesz — ha a Isten is ugy akarja — még venni fogok, de nem ugy a hogy tisztelendőseged állítja, — mely állítását alig hiszem, hogy valakivel be tudná bizonyítani, — mert ez nem a hat éves zsidó gyermek, kit a mult években az ön által nekem tulajdonítani törekvő eljárás mellett szüleinek hajmoresztó rimánkódásai és jaggatásai daczára megkeresztelt, melyet állítása szerint hivatásánál fogva tennie kellett, s a melyet csakis azért említem meg, hogy anélkül, hogy azon erőszakolt híveskéje jövőének biztosításáról s oktatásáról, valamint intézkedést volna, hogy katholicusnak maradjon — a keresztység után mindjárt vissza küldötte, izraelita atyjához, hogy sárlevél a szentelt vizet róla lemosassék és a keresztény vallást hirdetőivel együtt gunyakczaj tárgyává tegyék.

Ha tisztelendőseged, vagy akárki más a fennebbi összes elmondottaim valódiságát kétségbe vonná, minden egyes pontra nézve bizonyítékkal szolgálhatok.

Ennélfogva — ha tisztelendőseged a ragalommal nem talál más önzeh méltóbb tárgyat, mely által a tölgyesi járás lététél a nagy közönség előtt bemutathatná, akkor ragódjék ugy, hogy valótlan állításon könnyen utól ne éressék, mert ez által higgye el, hogy az ön által ajánlott forum előtt is becsületet nem vall.

Különbem nagyon jól tették volna az ez ügyben ezikkezett s nem a telepítvényesek sorába tartozó összes urak — ha az inkább „magamat fitogtathatnám“ viselkedéséből irt a valóságtól merőben eltérő ezikkeikben a szegény telepítvényeseket köppenyegetl nem használták fel, mert arra őket a valódi telepítvényesek nem kérték fel; nem, mert ezen egyszerű telepítvényesek annál jobban tudják, hogy mivel tartoznak feljebbvalóiknak, mintsem hogy sérelmük orvoslását törvényhatóságuk s előjáróik becsületének s tekintélyének aláásásával és bepiszkolásával kezdenék meg.

Urczián János, szolgabíró.

Nagyszebeni egyetmás.

Nagyszeben, 1881. márcz. hó eleje.

(A szebeni farsang mordája. Színház, Főispáni banquette. Az „Observatoriu!“ ezikke.)
Tekintetes Szerkesztő ur!

Nemde különösnek találja, hogy szebeni levelezője a szó szoros értelmében zavarba van tudósítása tárgyának megválasztásában. Ne csodálkozzék ezen, az ok az anyag nagyságában rejlik, melyből a „közérdekűnek“ kiválasztása nem kis fejtörést okoz és pedig azért, mert minden, meg oly helyi jelentőséggel bíró esemény is, rejt magában a közérdeknek egy kis atomját, melyet szélesebb körben érdemes megfigyelni.

Itt van például a mi farsangunk. Hogy majdnem mindennap báloztunk s nagyon jól mulattunk, ez egyenesen csak ránk tartozik. De ha kutatunk ezen önmagában örvendetes jelenés oka után, ha vizsgáljuk, hogy miért jutott csak a szebeni szépeknek osztályrésztül ifjuságuk amugy is elrepült rózsás napjait gondtalanul élvezni, egy oly ponthoz jutunk el, melynek közérdeklő voltát eléggé bizonyíthatja pusztán az a körülmény, hogy e becses lapok hasábjai nem egyszer foglalkoztak — a lehető legkomolyabb hangon — e tárggyal, mert hisz Kolozsvár városában ugyancsak idő- és alkalmoszerűvé válik, lépten-nyomon e themát feszegetni. Tehát laz ok, mely lehetővé tette részünkre farsangi krónikánkat a bálók és táncestélyek egy oly hosszú sorával betölteni, melyent — bátran kimondhatom — hazánk egyetlen vidéki városa sem mutathat fel, mely annak daczára majdnem önkényt érthető s a mely a szebeni farsang „morál“-ját képezi, az egy szerűség, a fényűzés számtézése. „Milyen unalmas és elcsépelet tárgy!“ gondolja magában e sorok olvasója. Igaz és nem is időzőm többet annál, csak az a kár, hogy ezen — mint egy német ismerősöm magát igen szellematosan kifejezni szokta — „beherzigenswerthe Begriff“ eddigelő eredménytelenn lett elcsépelve! Különbem most már amugy is vége a vig korszaknak, hanem azért böjti mulatságokban — vagy hogy kerüljük e kirívó kifejezést — élvezetekben sincs hiány.

Az itt működött s a románok részéről a legnagyobb közönnnyel fogadott román szintársulat elvonulása után a városi színházat Sztupa Andor foglalta le, szélesebb körben ismeretes társulata részére. Hirszerint mintegy 5—6 hetet fog itt tartózkodni, s mig ő maga részéről mindent megtesz, hogy színházlátogató közönségnek élvezetes estéket szervezen, addig Szeben szép számú magyar intelligentiája sem kímél áldozatot, hogy az itt — valóban nemzeti misziót teljesítő szintársulat existenciáját biztosítsa.

Az ily színielőadások jötekonk hatása főleg az itt meglehetősen számban élő magyar iparosok és kézművesekre nézve alig igényelhet tisztessébb, kiemelés. A színielőadások sora e hó 1-én lett a „Proletárok“-kal megnyitva, ezt követte a „Corneyillei harangok“ operette s a „Toborzás“ című nép- vagy talán inkább fércszínmű. Pénteken szünnap volt, szombaton „Fatinitza“ került repertoire-ra. A társulat tagjai a marosvásárhelyi és más vidéki városokban való szereplésük alapján között tudósításokból ismertesek lévén, a „Kelet“ olvasói előtt is már régebben be lettek mutatva.

Sztupa eltávózása után Dorn német szintársulata fogja működését megkezdeni. Ugye páratlan polyglottismus! Deczembertől áprilig három különböző nyelvű szintársulat, melyeket azonban csak áldani lehetne, ha a különböző nemzetiségek összehozását s nem széttartását eredményeznék, a mi korántsem tartozik egyenesen az álmok birodalmába!

Kedélyes és egyuttal felemelő ünnepélyességnek voltak tanui e hó 4-én este, a mikor is Szebenregeye köztiszeletben élő főispánja Wächter Frigyes névűnnepének előestéje alkalmából, városunk intelligentiájának egy szép füzere jelent meg az ünnepelt férfiú tiszteltetére a Popovics-féle — ez alkalmából ünnepi színbe öltöztetett — éttermében rendezett diszvacsorán. Mintegy 130—140-en lehettek jelen, közöttük a hivatalnokai kar kitűnősegei s városi előkelő polgárok mindenféle nemzetiségből. Ha valaki, ugy Wächter bizonyára busásan kiérdemelte a tisztelet s ragaszkodásról tanuskodó ily óvatiókat.

Ismeretes a nehéz feladat, mely itt rá várt és vár. Férfi és jellem, a szó legnemesebb értelmében kívántatott ahoz s az a férfiaság és jellemzőlárdság, mely Wächter sajátját képezi, az a türethlen buzgalom, vasakat és szigor, mely nála a jelzett tulajdonokat kiegészíti, képes megmagyarázni az ő működése által feltüntetett eredményeket. Ez estén a „Tageblattos“ fordításokkal szemben ismét meggyőződhetett arról, hogy tisztelői és követői sorában mindhárom nemzetiség színe-javának tagjait láthatja s legyen ez kárpótlás részére ama megtámadtatásokkal szemben, melyek őt számandó tulzók részéről érik, de a melyek egy öntudatos, magával áldásos törekvései- és czélzataival tisztában levő férfit, mint Wächter, bármily nagy legyen a könnyen „felhecczelhetők“ táborá, nem érinthetnek, ha mindjárt e hecczelő oppositio egy — lehet mondani — katonai fegyelemhez hasonlő s így előreláthatólag nyakasságát hosszú időre is biztosító szervezeten nyugszik.

Pohárköszöntésekben természetesen nem volt hiány s csak az éjféli óra vetett véget a kedélyes lakomának, mely csak újabb bizonyítékat szolgáltatva annak, hogy magyar, szász, román mily szép egyetértésben, testvériesen élhetnének egymás mellett, ha az agitatorok üzemei nem akadályoznák a haza s minden nemzetiség polgáranak igazi javát szem előtt tartó törekvéseinek érvényre jutását.

Most már folynak az előkészületek a rég emlegetett s itt tartandó román conventiculumra, mely román nemzetiségl testvéreinknek a közelgő választások alatt tanusítandó magatartásuk felett lesz hivatva határozni. Az „Observatoriu!“ március 2-ki száma közli az erre vonatkozó meghívót, mely a conferentia megtartásának ideje gyanánt május 12-ki napját tűzi ki, ha csak az országgyűlés esetleg előbb bekövetkezendő berekesztése miatt e határuap utólagosan előbbre nem tétetnék. Minden választókörlet két képviselő küldésére hivatik fel. E meghívót az „Observatoriu!“ azon megjegyzéssel egészíti ki, hogy mintán hazarészünkben mindössze négy román lap van, melyek tért nyithatnak román testvéreink nézeteinek közlésére, s a legnagyobb készséggel adja át hasábjait e nagyfontosságú kérdésre vonatkozó ezikkek közlésére, akár az aktivitás, akár pedig a passivitas mellett emeljenek azok szót. Ez eljárás csak dicsőreire tarthat számot.

E tárggyról adandó alkalommal még többet. Állgint ismételtem.

r. l.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. márcz. 7.

— A „Hivatalos lap“ból. A földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterrel egyetértőleg, a „háziipar és ipar oktatási orsz.- bizottság“ elnökévé Matlekovics Sándor b. államtitkár; tagokul: Gúnczy Pál és Németh Imre miniszteri tanácsosokat; dr. Herich Károly osztálytanácsost; Bugozgán Áron miniszteri titkár, továbbá az általános iparegyesület, az országos iparegyület, a budapesti ipar- és kereskedelmi kamara és a központi házi iparegyület kijelölése alapján: Mudrony Soma és Ráth Károly országos képviselőket, Hegedűs Károly közép-iptartanodai igazgatót, végre jegyzőt Balogh Vilmos miniszteri fogalmazót nevezte ki.

— Helyi hírek.

— Balogh Györgyné urasszonyt, mint lapunkban említve volt, a torjai dalkör mint hóban tartott közgyűlésén tiszteletbeli tagjává választotta. Az erről szóló igen csinosan kiállított díszlevelet tegnap nyújtotta át a torjai dalkör küldöttsége, mely K. Nagy Imre e. elnök, Schöna Ferencz e. titkár, Iszlai Márton e. kar- nagy és Derzsi Károly e. pénztárnokból állott.

A küldöttség csakis e czélból jött át Kolozsvár-
ra, hogy a

megalakult iskolai gondnokság az erd. háziiparfejlesztő egyetnek a tanfelügyelő urhoz, s onnan hozzáuk áttett felhívás folytán elhatározta, hogy mindkét iskola növendékeire nézve a kákafonás kötelező tantárgy vetetik be az órárendbe s annak vezetésével szavazott után Kanyaró Mihály bizatik meg. Az iparoktatás megindítását illetőleg, rövid idő alatt lesz szerencsém tkts. szerkesztő urat tudósítani. Rendre-rendre csak kerékvágásba zökkenünk. Azon kérem az Istent, hogy adjon mindnyájunknak s tkts. szerkesztő. illetőleg egyleti igazgató urnak is erőt, egészséget, hogy a megtalált uton kitarással haladhassunk! Maradok alázatos szolgálja.

Garadályi.

Szegesvárt, 1881. március 6-án.

A segesvári választókörlet választói elhalt derék képviselőjük helyett új képviselőt választandó, ma délelőtt 11 órakor a „csillag“ szaloda nagytermében értekezletet tartottak. Ott voltak a város több notabilitásán kívül a vidék számos szász és román választói a nép közül.

Az értekezlet egyhanguan kimondotta, hogy ők csak a szabadelvű párthoz tartozó egyénnek kívánják magukat képviseltetni, még pedig oly egyénnel, a ki méltó legyen a Fabritius helyébe lépni, — erre Thalmann szász-szent-lászlói földműves és tekintélyes választópolgár (szász) ajánlatára egyhangulag Dániel Márton kir. tanácsos és megyei tanfelügyelő lett a kerület képviselőjelöltjéül kiállva. Részünkről a tapintatos kijelöléshez csak gratulálhatunk a tisztelt választópolgároknak, mert alig van ma az erdélyi részekben egy befolyásosabb és befolyását választókörletére érdekében inkább érvényesíteni tudó, tekintélyesebb egyén, mint épen megyénk köztiszelet- és általános szeretetben álló tanfelügyelője Dániel ur.

A küldöttségileg meghívott jelöltet többször megújuló s szólni nem akaró „éljen“ és „Hoch!“ fogadta, melynek lecsendesülte után értekezleti korelnök, tisztelendő Both Demeter sárpataki róm. kath. lelkész üdvözlő beszédére hazafias szelleműl áthatott, valódi politikai értékű, becses programbeszédet mondott, melyben magát a szabadelvű párt feltétlen hívéül nyilatkoztatta ki.

Mintán Dániel tanfelügyelő ur megválasztása bevégzett ténynek tekinthető, nem lehetjük, hogy mig egyfelől örvendünk és gratulálunk a kerület szerencsés választásához, másfelől őszinte sajnálatunkat ne fejezzük ki derék, tevékeny, általános szeretett és tisztelt tanfelügyelőnk elvesztése felett.

r. l.

A „KELET“ magántáviratai.

Budapest, márcz. 7. (Magyar távirati iroda.) Mint Nagyváradról jelentik, a szabadelvűpárt tegnapi roppant népes közgyűlése nagy lelkesedéssel egyhangulag Tiszá Kálmán miniszterelnököt kiállította ki a város országgyűlési képviselőjelöltjéül.

Horváth Gyula orsz. [képvise]lő tegnap Szegeden a törvényhatóság előtt tartott értekezésben károsnak mondja a tervezett arad-csanádi vicinalis vasutat és viziutai fejlesztését ajánlja inkább, ugy-mint a Maros hajozhatóvá tételét Aradig s a Tisza akadályainak elhárítását. Végül melegen pártolja Türr tábornok tervét, mely a Tiszát a Dunával kötné össze, mi által Szeged, mint keresk. emporium egyenes összeköttetésbe kerülne Budapesttel.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. márcz. 7.

— A „Hivatalos lap“ból. A földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterrel egyetértőleg, a „háziipar és ipar oktatási orsz.- bizottság“ elnökévé Matlekovics Sándor b. államtitkár; tagokul: Gúnczy Pál és Németh Imre miniszteri tanácsosokat; dr. Herich Károly osztálytanácsost; Bugozgán Áron miniszteri titkár, továbbá az általános iparegyesület, az országos iparegyület, a budapesti ipar- és kereskedelmi kamara és a központi házi iparegyület kijelölése alapján: Mudrony Soma és Ráth Károly országos képviselőket, Hegedűs Károly közép-iptartanodai igazgatót, végre jegyzőt Balogh Vilmos miniszteri fogalmazót nevezte ki.

— Helyi hírek.

— Balogh Györgyné urasszonyt, mint lapunkban említve volt, a torjai dalkör mint hóban tartott közgyűlésén tiszteletbeli tagjává választotta. Az erről szóló igen csinosan kiállított díszlevelet tegnap nyújtotta át a torjai dalkör küldöttsége, mely K. Nagy Imre e. elnök, Schöna Ferencz e. titkár, Iszlai Márton e. kar- nagy és Derzsi Károly e. pénztárnokból állott.

A küldöttség csakis e czélból jött át Kolozsvár-
ra, hogy a

ra s már tegnap vissza is utazott. — Mint értesültünk a tordai dalkör elhatározta, hogy ez év augusztus 27-én havában zászlószentelési tüneményt rendez, melyre ugy az erdélyi, valamint a királyhagyományú összes dalárdákat meg fogja hívni.

— **Nemzeti színház.** Jászai Mari asszony a mult szombaton „Deboráh“-ban ragadta el gyönyörű játékaival a kolozsvári közönséget. Az ily este nemcsak a színházlátogatókra emlékeztet, hanem mindenek felett színészeinkre nézve lehetne tanulságos. Jászai asszonynak plasztikája a magyar színészetben mintaszerű, a kitől kartársai csak tanulhatnak, de őt nem muladják feltű. Valamennyi mozdulata kerekded, hajlékony, s bármely állásában szobornak termelt, játéka hullámzása a classicus szépségű formáknak, s a mint leginkább ajánlunk színészeink szíves figyelmébe, egyetlen felesleges, a szerep lényegével szoros összefüggésben nem levő mozdulatot Kassainé egyetlen tagja sem ejt; nem igyekszik továbbá ugyanazon lelkiállapotot — mint nálunk szokás — a kifejező mozdulatok egész sorával tükrözni vissza, hanem kiválaszt egyet, s ahöz mindvégig hi marad; átkokra felemlt kezét tíz percig is mozdulatlan tartja, csak lassan, méltósággal veszt más állást, s ez adja meg játékaának az állandó hatást és nyugodt, classicus szépséget. Kezdő színész a jelenet alatt hárvvel le és felkapkodott volna nehézszer karjait, hogy lesújtás és megostromolja azt, a kit elátkoz. Kassainé azonban szépen tagolt szavazata is nagy, sőt megrendítő hatást keltett, a közönség könnyezett drámai erejének befolyása alatt, s nem győzte eléggé elhalmozni tapsaival az tünemény művésznőt.

— **Vasárnap** Beregi C. k. a. búcsufelüptéül a „Falu rosszsa“ adatolt s Beregi k. a. Finom Rózsit játszta. Egy egészen kezdő színésznőtől mérész vállalat oly városban, melynek kétannnyira kintűnk két Finom Rózsija van, mint Pálmay és Baloginé asszony, annál nagyobb azonban Beregi k. a. érdeme, hogy az e szereppel annyira elkényeztetett kolozsvári közönség előtt is sikerrel megállotta helyét. A kisasszonyt kiléptekor egy szép koszoru és két csokor üdvözölte, játék közben pedig többször kihívták őt, s megtapsolták dalait. A k. a. bár kissé igen ifjú Finom Rózi volt, a mint nem is lehetett más, de magyaros filgességével, élénk és értelmes szavazatával, tude, hajlékony hangjával megnyerte hallgatóit. Az előadás máskülönbön egyike volt a leghanyagabbaknak, Várdi csak komázott szerepével; a darab pedig csettlet-bottlott; a karnagynak a szinpadról a műközők kelle hogy diktálják, mikor buzassa; Várdi rákáltott a lakodalmas tömegre, hogy miért énekelt olyan aótákat, az pedig nem is énekelt. Várdi rá lő Tersaire, s percekig nem jó a nép kétségbeesni, s több ilyesmi, a próbák nélküli hanyag előkészület hibája adta elő magát. Legérdekesebb volt Gabányi, a ki Gonosz Pista szerepét vette örökbe. Sok eredetiséggel és természetességgel játszott, csakhogy több helyütt caricaturát csinált Gonoszról s Tóth Edét kegyetlenül corrigálta. Dícsérettel emeljük ki a kis Gerő Linának keresetten, bensőségletes, igaz játékát.

— **Gabányi Árpád** színházunk a kiváló tagja ambíciójához méltan Moliere „Bot csinálta doctor“ című darabját választotta jutalomjátékul s most e darabot, melyet magyarra Kazinczi fordított volt, újra fordítja s illetőleg alakítja át. Most midőn színészeink a helyett, hogy szerepkörüknek megfelelő darabokat választanának, a jutalomjátékokat csak jövedelemforrásnak tekintik, dícsérettel kell fölémlitnünk Gabányi választását s előre is felhívjuk rá a közönség figyelmét.

— **Bónis István,** Kolozsmegyei tervény főjegyzőjétől ismét egy nagyon is szükséges házagot pótló mű jelent meg „A közigazgatási törvények gyűjteménye 1867—1881.“ cím alatt. — A csinosan kiállított első füzet ára 1 ft 20 kr. Ajánljuk a közigazgatás iránt érdeklődők, s különösen a közigazgatási tisztviselők figyelmébe.

— **A kolozsvári** román kath. képviselő-testület tegnap délelőtti folytatta, a mult hó 27-én megkezdett közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyek tárgyalását s ezek rendén elhatározta, hogy a sétatér-utczában a Veres Ferencz s Bel-nel János háza közl levő plébános kertet eladóvá teszi, s az eladást, a határozatnak a püspök által történendő megerősítése után, nyilvános uton, foganatosítja. A jelenleg 211 tagból álló képviselő-testület ezután, a szabályoknak megfelelőleg, magát kiegészítette; képviselők lettek: dr. Lindner Gusztáv és Tenner Adólf egyetemi tanárok; Nagy Alajos, Cserei József, Zachar János, Sárly Ignác gymn. tanárok, Bel-nel János orvostudor, Czikmántori Ottó jogtudor, Albach Géza, Feldenfeld Ottó törvényszéki bírák, Schöpf Gyula, Tischler Domokos törv. jegyző; Vikol Kálmán árvaszéki tlnök, Schreiber Rudolf pénzügyigazgatási tanácsos, mint leg-több adót fizetők: Voith József, Becsei Hugó, Vertán György, Vojth Gergely, Pánkovszky Ferencz, Fridl Mátyás, Feichtinger Ignác, Beteg Péter, Gebhárt Pál, Ferenczi Ignác, Gámenozsi János. Végül a választmányi tagokra történt meg a szavazás. A választmányból kilépett 6 tag, u. m. Ferenczi Miklós, Korbuly Bogdán, dr. Salamon József, Heigel József, Tamási János s Züllich István közfelkiáltással újból megválasztották;

az tressségben levő 4 helyre pedig legtöbb szavazatot nyertek: Birró Pál, Móricz István, Várdi Mór s miután a 4-ik helyen dr. Salzbauer János s Gergely János egyenlő szavazatot kaptak, kettejük között sorsbuzás döntött, melynek következtében utóbbi jutott a választmányba.

— **Az egyetemi kör** tánczevicalommal egybekötött második hangversenyét e hó 19-én tartja meg. El végre — a mint értesültünk — a Mártonffy Dezső elnöklele alatt megalakult bizottság egész odaadással működik arra, hogy ez estét a legkellemesebb esték egyikévé varázsolja. Azt hisszük, hogy az eddigi hangversenyei szép sikere mellett méltó helyet fog foglalni ez utóbbi; legalább ezt jogosít reményleni az eddigiekkel elért siker.

— **A „Közbizalmi Dalkör“** szombaton tartotta meg ez évi első rendes dalestélyét a városi vígadó termeiben. Nem nagy számú, de igen szép társaság hallgatta végig a kellő szabotossággal előadott dalokat, melyek közül a Zólyomi Jenő ur által előadott magyar népdalok s ezek között Farkas Ödön szerzeménye „Ösz-szel szittem én“, továbbá a kar által előadott „Honvédek csatadala“ keltettek kiváló hatást. Az előadott dalok után ezuttal is, mint rendesen, táncz következett, mely a legjobb kedvel egész négy óra utánig tartott. A négyeseket mintegy 40—50 pár tánczolta, s a második és harmadik négyesben báró Bánffy György ur szerzeményét a „Gólya király“ négyest volt alkalmunk hallani, melyet Pongrácz L. zenekara igen jól adott elő.

— **Apró hírek.** Kun István zilahi borkereskedőtől tegnap egy régi vedret foglalt le a rendőrség, melylyel illető a borpiaczon árult. Székely Mari szolgálat nélkül czelelengő nő tegnap Lázár-utczában egy háztól több tehereműt darabot ellopott. A rendőrség elé vezetettvén: tettét azonnali beismerie. Kuk István téglavető ezigányt egyik társa tegnap este 11 órákor azon váddal voszonlta a rendőrség elé, hogy a társánál levő három ezüst kanál lopott jószág. A kanalakat az inspectio rendőrtiszt őrzenémbe vette, Kuk pedig további intézkedésig le lett tartóztatva. Blahó János bakának a karzaton tegnap előadás alatt, katonasapkája egyik felső páholyba esett, szerencsére turesen és így a páholyban ülő két hölgy ijedségét leszámítva, nagyobb baleset nem történt. Turós Róza 16 éves földész leányon tegnap este az előadás alatt a karzaton őrlött-ségi roham vett erőt. A rendőrség közbejövete-lével a szerencsétlen leány a Csillag-hegyen lakó szüleikhez szállíttatott.

Hazai hírek.

— **A király,** mint közvetítő Kossuth Lajosnál. Több ízben hoztak már a lapok közleményeket oly emberekről, kik nagyon szeretnék Kossuth-bankjegyeiket folyó pénzre beváltani s e végett hazánk nagy fához fordulnak. Olyan azonban eddig egy sem akadt, mint egy arad-megyei lakos, a ki hatvanhárom darab Kossuth-bankót egyenesen a királyhoz küldött, kérve, hogy eszközölje ki Kossuthnál azoknak beváltását. A levél, melynek kíséretében a bankókat felküldte, mint az „Alf.“ közli, hi másolatban így szól: „Kir. esk. apostoli királyunk! Tiszteletből küldöm ezen kimutatást ö Felségének, ha meg nem sérténém, hogy rossz néven nem venne, lenne oly kegyes ezen küldeményemet át-küldeni Kossuth Lajoshoz, mert őt szorgáltam ezen küldeményemert öt hónapig, tehát neki küldöm, hogy ha lenne oly kegyes és őrgalmas, hogy segítene, mert már 66 éves elmúltam és mégis kell az adót fizetnem, miután koldulással keresem a mindennapi kenyert és még sem engednek semmit se; ezzel bezárom szomou so-raimat, kézcsókolással és szívobhajással M. P. 289. házzszám alatt. — Én ezen sorokat és szavakat elköttem magamban vagy élek, vagy halok.“ — A ministerium azzal küldte le a levelet a hatvanhárom darab bankjegy kíséretében megnyitni latóságához, hogy ha folyamod-valóban segélyre szorul, az 1871-ki XVIII. tez. 131. §-a értelmében törvények intézkedés.

— **Abrudbányai** levelezőnk tudósít, hogy ott a farsang folytán őt, mind igen sikerült és népes bált tartott a fiatalok. Ezeken kívül két pik-nik, melyek elsejét a magyar közönség rendezte s az intézők elég tünpintatlanok voltak a románok közül senkit meg nem hívni, másikat aztán a románok, melybe egyetlen magyar család sem volt hivatalos. „Hogy — ugymond levelezőnk — az ily mulatságok az egyetértés és összetartásnak mennyire kárára vannak, felesleges még megemlítenünk is. Ennek megítélésére a rendezők bölcsességére bizzuk. Boldog isten! — sóhajf fel — ennyi bál egy kis városban, egy rövid farsang alatt és mégis pénzhiányról, szegénységről panaszkodunk! Valóban ideje, hogy hamut bűntünk följünk s a bűjt napjaiban vezekeljünk tulkiadásainkért.

— **Az országos** képművészeti társulat tegnap tartotta meg közgyűlését a műcsarnokban. Ipolyi Arnold elnök nagyszabásu megnyitó beszédéből kiemeljük, hogy a társulat vagyoni áll-pota a jelen évre a mult évről szemben megkésztéreződött. És pedig, mig 1880-ban a rendes fedezet 30,700 forintot tett, a folyó évi

rendes fedezet 56,093 forintra rug, s még a kiadás a mult évben 64 ezer 100 forintra ment, az idei 58.677 frtban állapítottat meg. Az idei költségvetés elfogadtatván, megejtettek a pótválasztások. Megválasztattak a választmányba mtűvészek: Ligeti Antal, Szász Gyula, Kovács Mihály, Gerster Kálmán, Pallik Béla, műpártiók: Teleki Géza gróf, Pulzky Károly, Havas Sándor, Maszák Hugó, Greguss Agost.

— **A népszámlálás eredménye hazánkban.** A legutóbbi nép számlálás eredménye már majdnem egészen áttekinthető. Csak két megyéből hiányzanak a jelentések. Az eddigi jelentések nyomán az összes népesség növekvését mintegy 250,000 lélekre lehet számítani. Feltűnő, hogy a városi lakosság növekedése az egésznek három ötödét teszi ki. Így Budapestnek népessége 1870-ben 270,476 volt, mostan pedig 365,512-öt tesz ki. Növekedés 88,636; Győrnek volt 1870-ben 20,065, mostan van 21,062; Szegednek akkor 69,100, most 72000 lakója van. Csongrádnak 17356-ról 17,882-re szaporodott lakossága; Nagyvárad 28,698 (1870-ben), most 32029 lakóval bír; Fegyőháza (1870-ben) 21,313, most 23,816 lakót tud felmutatni; Sopronnak (1870-ben) 21,108, most 23,414 lakója van; Brassó lakossága 27,766-ról 29,716-ra szaporodott tíz év alatt; Komárom lakossága 12,253-ól 13,100-ra nőtt fel; Kőszegnek 1870-ben 7596 lakója volt, mig most 10,824-gyel bír; egyéddől Lugos az, melynek lakossága 11,654-ről 10,598-ra apadt le. Az azonban tény, hogy mind a szerb és román, egy s szláv faj is leápadt, mig a gyarapodás különösen a magyar elem javára esik.

— **A m. kir.** közlekedési ministerium összszeállítás készített azon anyagokról és leltári tárgyakról, melyeket a hazai vasutak 1879-ben a hazában vagy külföldről beszereztek s ez összszeállítást alóltt kamarához is megküldötte azon felhívással, hogy az iparosok és kereskedők figyelmét e szállításokra felhívja. Ennek alapján figyelmzettjük az érdeklődőket, hogy e kimutatások a kamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Kolozsvárt, 1881. márczi-us 5. A kereskedelmi és iparkamara.

— **Angol vallásosság.** A Holden gyermekek színházához közel pénteken tűz ütött ki Budapest. A közönségijedten tödült kifelé, a derék Holden mélyen megrendülve állt őrt kedves bábnai mellett, s csak a rendőrség több-zőri erélyes felszólítása után hagyta al gyulékony deszkákából épült színházát. Ekkor is maga köré gyűjtő egész családját a palotát felgyújtja, hogy a lecsendők robaja s az ijedező közönség larmája között, fedetlen fővel s imára kúcsolt kezekkel rákezdő a 91-ik szoltárt, mely így kezdődik: „Te beuned bűntünk-eleitől fogva.“ A fővárosi profán publikumnak persze kicsit furesának tetszett a dolog, de abban az egyben mindenki egyetértett, hogy Holdennek nincs oka szégyenleni lelki buzogását, mely derék tiltótolka segélyével csaugyan meg is menté a színházát.

Vegyes hírek.

— **A siami király** kedvencz neje, a Menam folyóban lette halálát kis fiával együtt. A befutó királynét és fiát kihalászták a vízből s aztán ideiglenesen eltemették. A valóságos temetés csak júniusban lesz, a katasztrófa évfordulóján következő pompával: A két holttestet a rany kópjorsóba teszik, s külön e ezéla épített fapalotába viszik, hol háromszáz budhapap imát fog mondani az elhaltak lelki üdvö-ségeért. Ekkor a király titkára és tizenkét pap segédkezése mellett a palotát felgyújtja, hogy a holttestek eléjjenek. A hamut aztán összeszedik, két arany urnába teszik, s ezeket a királyi pa-rotába helyezik el.

— **Hugó Viktor** mellett a szenátus is tüntetett. Midőn a nagy költő megjelent a tanásteremben, az egész baloldal és a centrum fölkel helyeiről és hosszantartó lelkesült kiáltá-sokkal üdvözölte. Hugó Viktor meghiattott han-gon válaszolt: „Mélyen meg vagyok hatva az önök nyilvánítása fölött mely nekem egészen váratlanul jött. Öszinte hálaomat fejezem ki a szenátusnak a tisztelt és ragaszkodás e jelerért és életem ez óráját sose fogom elfelejteni.“ E szavak után ismételt tetszésnyilatkozatok hang-zottak fel. Soey elnök erre azt mondta: „A lángész ellogalta helyét, a szenátus helyesléssel adozott neki s újra felveszi tanácskozásait.“ (Helyeslés.) Erre a szenátus áttért a napirendre.

— **Francziaország** vadak dolgában folyton szegényül. A korlátlan vadászszabadság folytán ugy elpusztult minden szelidebb „vad“, mint fácán, nyul, fogoly stb. hogy nemsokára már kalitkába kell tartani egy-egy eleven példányt, hogy legalább látni lehessen a fajukból állatseregletekben. Francziaországban már is érzik a vadak szükségét, elannyira, hogy százá-val szállítják Párisba az élő nyulat, fácánt, foglyot.

— **Botrány a német birodalmi gyűlésen.** A német birodalmi gyűlésen ismét botrány történt. Struwe képviselő Bismark beszédébe belekiáltott: „Ez gyalázat!“ Bismark félbeszakította beszédét s így szólt: „Ez egy igen szemtelen kifejezés, s olyan urt ember-től ered, akiben szeméremérzet sincs!“ Az elnök erre kijelenti, hogy a kifejezést nem hallotta tisztán, különben az illető urat rendreutasította volna.

Bismark: „Éa azonban jól halottam, s az az ur meg is fogja magát nevezni, ha bir a meggyőződés bátoraságával. Erre Struwe el is ismerte, hogy ő a küzbeszólás szerzője, mire rendreutasított. „Őn az? — szolt Bismark — akkor nem is esodálkozom“ az eseten.“ A kancellár a baloldal nagy mozgása közt fejezte be beszédét. Utána Struwe azt kívánta az elnök-től, hogy Bismark rovasseék meg, mert feltételezte róla, hogy benne nincs szeméremérzet. Bismark erre nagy derűtlenség közt kijelentette: „Minthogy Struwe képviselő ur megnevezte magát, yiszavonom nyilatkozatomat. A képviselő urban van szeméremérzet.“

— **Mit áldoz New-York iskolákra.** A tanítás New-York-ban ingyenes, kivéve az egye-temen, hol a tandíj igen nagy, mert a felsőbb, az egye temi oktatásról sem az állam, sem a város nem gondoskodik, ez tehát magánosok kezében van. Az állam s a város csupán az elemi s a köz-piskolákat kezeli. Ezekben a tanítás ingyenes, az elemi iskolákban még könyveket, írószereket is ingyen adják a gyerekeknek. New-York vá-rosa, eltekintve azon számos jagyleltt maeco-nástól, kik saját költségeiken tartanak közmti-velődési intézeteket, mint p. o. a Cooper Péter által felállított „Cooper Institute“, hol a gépé-szetben, mérnöki szakban, rajzban stb. nyérhet bárki ingyenes és kitűnő oktatást, hol továbbá több mint 1000 hirlap áll a közönség rendelkezésére — tehát eltekintve esztől évenként 3.620,095 dollárt költ iskolai czelokra. Ezen össz-szegeből 2.410,000 dollár jut tanítók és tanító-nők díjazására, ezenkívül 86,000 dollár külön, az esti iskolákban működő tanítók fizetésére, továbbá egyéb díjazásokkal együtt csupán fi-ze-tések czimén 2.792,295 dollárt; egyéb szük-ségletekre, mint tengerészeti normaliskola könyvek, tanszer, írtés, világítás zongorák, or-gonák, nyomdászati kiadások, négeriskolák, bu-torok stb. 827.800 dolárt. Valóban szép jele és tanúságos New-York bőkezűségének és egyik fényoldala az amerikai gondolkodás módnak.

KÖZGAZDASÁG.

(Vége.)

A legközelebbi időben történt meg az, a mit még most a végén sem igen akarunk el-hinni, hogy igaz volna.

Ugyanis számtalan oldalról vétettünk ki-sértés alá egy alma által, — melyre mi ezelőtti években ugyiszlva jó formán nem is figyeltünk — nem tartván azt teljességgel annak, a minek sokan szeretik tartani. Ez a gyümölcs tárlatu-kon vagy 8—10 elnevezéssel figurált, és pedig némely helyről oly igazán hangzó nevekekkel küldetett be, hogy leghatározottabb tájékoztí-ságunk daczára is jónak láttunk azokból vissza-tartani. Egyedül Tordáról 4-féle nagy néven jelent meg (Széchenyi Rte és Bordeauxi Rte. stb.) Hát még Szilágyból, Beszterce, Dézs s más vidékekről mily legiója, e különben teljességgel nem meg-vetendő „erdélyi“ almáknak.

Nem lehet kétség benne, hogy késő őszi jó alma, mert oly tekintély mondá ki ezt, ki előtt térdet-fejét hajt minden elfoglaltan magyar gyü-mölcsész. Csak az a kár, hogy „Daru“-nak ke-reztelte, s mint ilyet ismertette meg nagyszertű „Gyümölcsészeti vázlateiban“ a nagy világgal.

Ugy hisszük, megnevezés nélkül is rá fog ismerni szives olvasónk Erdélyszerte ismeretes Sóvárinkra, mely ezentul fűnebb jelzett néven díszlik a pomologia világában, kérdéstül mara-dván fenn, hogy beleegyezzünk-e a keresztele-sbe, vagy ne? minthogy Erdélynek Daru néven is existál egy jóval kékesebb héjú, valamivel testesebb, de hasonlíthatlanul gyengébb minősé-gű almája a Sóvárinnál. Ha beleegyezzünk, azon esetben ezt kell valami egyének keresztele-tünk el valami által.

Még csak annyit jegyztünk meg a Sóváriról, hogy a bizony a finom almák grádusában annyira hátra esik, hogy abba a szakosztályunk által kiválasztott s a Gazdasági-Egyesület köz-telken ojtványokban nagyban termelésre aján-latba hozott és be is rendezett 15 féle**) kitűnő

*) E mű kapható Mező Kovács házában (Csá-nádmegye) Berecki Máté szerzőnél 4 ftért, mely minden gyümölcsészettel kedvelő ügytár-sunk asztalának kiváló hasznos ékült szolgálja. Sz. L.

**) Mellőzve most a 100—100 féle faj elősorolását, álljon itt a 15 féle kitűnőség név-sora: Nyári vajalma, piros asztrákáni, Graven-steini, Őszi piros, Calville, Anasztás, Rte Bau-mann Rte Szászpalapala, londoni pepin, Cax Orange pepin, Batul, Ponyik, Casseli nagy Rte. Téli arany pármén, Schönbrunni Rte Bánffy Pál alma. Sz. L.

Körtét a következő 20-at választotta az egylet általános tenyésztésre s termeli ojtvá-nyokban:

Juliusi Esperes, Stuttgárti kecskeőr, Bronz-színű Izambert, Vilmos, Nyári király, (pergamen) Lőrinczkováos (Torzsátlan), Őszi pergamen (Beur-ré blancbé) Clairgach, Bose kobakja, Angonle-mei hercegnő, Salisburi, Pisztang, Diel vaj, D'argenson (Souvenir Bolmar), Hárdenpont vajon-ka (Kronprinz Ferdinand), Liegel téli vaj, Ze-frirne Gergoire, Manna Colmar, Josephine des Malinos, Téli Esperes (Brünnel pergamen). Sz. L.

alma csoportban meg sem találja helyét. S még az anyafa tablában sem valahol elől, a mely tábla pedig már 100—100 alma-körte fajtából van összeállítva.

Egy másik alma is okozott némi bajt szak-osztályunknak, s ez egy csikszentléleki magonc: Fűzi csengő alma s még egy pár néven. Erre is rá alkalmaztatott egy szaklapban min-den kiütetés s pedig, a mint erről az Erd. G. ba-n már egy tagtársunk megemlékezett: na-gyobb a hire, mint valódi beese. Decz, február-ban 6-szor vettk ezt is bonczkés, illetleg iz-lelés alá próbálván vele izléseink kezdetén, nem egyszer közben-közben s legvégén is; de fa-nyar, vad volt biz a mindannyiszor. Különben, némileg enyhítő körülménykép hozhatni föl me-le-te, hogy szintén ez alma tulajdonságától, illet-leg küldőjétől Orbai úrtól kaptunk valami ma-sanczki fajt és batult s mindkettő fanyar, vad.

Nagy valószínűséggel az éghajlat és talaj-ban keresendők az elfanyarító okok. Annyi azonban mindenesetre áll, hogy tenyésztésre s különösen nagy elterjedésre nem ajánlható.

Hogy mennyire szeretik a különböző vi-dékek termelői a jeles fajú gyümölcsökre nagy emberek nevéit ruházni, kiittuk abból, hogy a kecskeméti gyűjteményben londoni pepintünk „Mátyás király“, Erdélyi fűszer almánk Smecketer „Bakacs Tamás“-nak hi-vatlik.

Hasonlóan sok tévedést tüntethetünk föl, a midőn Zeyk József ur kollekciójában „Cal-vile Mavson“, „Belle d' Avril“, „New-ton's-pepin“ néven látjuk megjelenii a valódi „Belle d' Avril“-t.

Tordáról Köstlichster néven a ká poszta almát; Trawers Rte néven, egy jó eperalmát s így tovább-tovább.

Besztercevidékről a Vindanit Vécsei tveg-almát, melyek ismert Muntinseonkkal nagyon ro-konosok.

Tordáról Uj-yorki R-te Van Mons s Döm-zsödi néven más helyekről, a minden kritikát kiálló finom „Gez donki R-te“ alma.

Kendilőnről valódi „erdélyi fűszer-alma“, máshonnan „Arapataki R-te“, Beldi Gergely, mely 3 féle alma szintén egy és ugyan-azon gyümölcs, t. i. a finom Smecketer.

Kecskeméti Deák Lászlóttól Elszási Rte. néven küldetett be a valódi téli arany pármán.

Tordáról északi Rte néven a finom Blenheimi pepin. S így tovább, meg to-vább a végtelenségig; a milyeknek rectificálása nem kis gondjába és fáradságába került szak-osztályunknak.

Nem lenne különben semmi panaszunk fá-radságunk miatt, ha az a biztos remény táplál-hatna, hogy megszűnés nélkül folytattatik meg-kezdett munkánk évente itthon, vagy bármely részében edes hazáknak, a mire törekedünk honfui kötelessége mindannyiunknak, kikben csak legkisebb szikrája is él áldott gyümölcsész-tűnknek.

A kik aprólékosabb fölvilágosítást óhajta-nak nyerni, méltóztassanak szakosztályunk jegy-zőkönyvét tekinteni meg, mint a melyben kivé-tel nélkül minden beiktatva található.

Szentgyörgyi Lajos, s. k. szakosztályi jegyző.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tözsén

1881. márcz. 5.

Magyar aranyjárdék	112.
Magyar vasuti kölcsön	127. 1/2
Magyar kel. vas. államköt., I. kibocsátás	85.50
Magyar kel. vas. államköt., II. kibocsátás	102. 1/2
Magyar kel. vas. államköt., III. kibocsátás	88. 1/2
Magyar földterhermentesítési kötvény	96. 1/2
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	95.
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	95.
Temes-bánati földterher. kötv. záradékkal	93. 1/2
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	94. 1/2
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötv.	—
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	94. 3/4
Magyar nyerevény-sorjegy-kölcsön	115. 3/4
Tiszasszabályozási és szegedi sorjegy	108.
Osztrák járadék papírban	73. 1/2
Osztrák járadék ezüstben	76. 1/2
Osztrák járadék aranyban	90.
1860-ki osztrák államsorjegyek	130.
Osztrák-magyar bankrészevény	816
Magyar hitelbank-részevény	267.
Osztrák hitelintézet-részevény	290.10
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	553.
20 frankos arany	930.
Német birodalmi marka	67.30
London (3 havi váltókért)	11765

JÁSZAY MARI a budapesti nemzeti színház elsőrendű tagja mint vendég

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 127. szám

Kolozsvártt, kedden, 1881. márcz. 8.

AZ IDEGENNŐ.

Tízimű 5 felv. Irta: Ifj. Dumas Sándor. Fordította: Feleki M.

Kezdeté este 7 órákor, vége 9 1/2-ór.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

A KELET

nyomdája egy legujabb izlés szerint öntött nagy betűszállitmánynyal csak most lett felszerelve mindennemű könyvnyomdai munkára teljesen,

Felvállalja helyi vagy vidéki megrendelésre

Mindennemű meghívók, tánczrendek,
ROVATOS IVEK,
FOLYO- ÉS RÖPIRATOK.

ALAPSZABÁLYOK.
Hivatalos nyomtatványok.
BORITÉKOK, NÉVJEGYEK.

SZÁMLÁK, ÁRJEGYZÉKEK.
PERESIRATOK.
ÉTLAPOK, FELHIVÁSOK.

EGÉSZEN ÚJ KIÁLLÍTÁSBAN BÁRMILY NAGY
FALRAGASZOK

elkészítését.

A nyomda a monarchia legelső papírgyárával áll összeköttetésben
s bármiféle papírt gyári áron számílt.

Pontosság, izlés, és olcsóság a jelszavunk!

Nyomdahelyiség főter 4-ik szám.

Szám 857/881.
urb.

Hirdetmény.

Magyar-Igen és Igenpataka községei között közösen használt erdők és legelőknek azon két község között leendő arányosítása iránti ügyben a szükséges előmunkálatok megkezdésre 1881. évi április hó 12-nek délelőtti 9 órája tűzvetni ki Igenpataka helységébe, ahhoz az összes érdekeltnek jelen hirdetmény által is oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy netáni elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja. (140) 1—3

Gyulafehérvárt, 1881. évi február hó 23

A kir. törvényszék mint urbéri bíróság kiküldött bírójától

GVARDAZONI JÓZSEF.

Sz. 958/881. polg.

(143)

1—3

Hirdetmény.

A Mikeszászi „POLOMIDA” és „FELSŐ-ZEVOJ” nevű hátrészek részletes tagosítása iránti ügyben a képviselő rendezése, a mérnöki pótszerződés megkötése és a költségelőrányszat megkötése végett a hatánap folyó évi április hó 28-án délelőtti 9 órára és az azt követő napokra tűzvetni ki Mikeszásza községébe a falubíró házához, a melyhez érdekeltnek hirdetményileg is oly megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy felek valamelyikének elmaradása az eljárás folyamatát nem fogja akadályozni.

Az Erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1881. február 28-ikán tartott üléséből.

Sz. 1249/1881. alisp.

(142)

1—3

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelymegye Udvarhelyi járásban egy orvosi állomás Sz. Udvarhely székhelyvel és 400 forint évi fizetéssel betöltendő.

Mindazon orvos urak, kik a megjelölt állomásra pályázni óhajtanak, felhivatnak, hogy ez iránti kérvényeiket a törvény által megkivánt okmányokkal és más szolgálati bizonyítványokkal felszerelve folyó évi május hó 9-én megtartandó közgyűlésig a megye főispánjához benyújtani sziveskedjenek.

Sz.-Udvarhelyt, 1881. Február 26.

Az alispán helyett:
KÉNOSY BÉLA,
főjegyző.

LAINER ZSIGMOND

elsőrendű krasznai (Szilágymegye)

MAGYAR COGNACJA

Zamatja, finomsága és tisztasága miatt a londoni

Eieler Baruard & Comp czég

teljes előismerésben részesít s a felette drága francia Cognacnak első helyezi. Egy 6—7 deciliteres üveg ára 1 frt 30 kr.

Egyedüli raktár Kolozsvárt

Széky Miklós gyógyszerésznél.

Ugyanott nagy raktár minden bel- és külföldi

gyógy-különlegességeknek

a finomabb gyógyszerészet és illatszár köréből.

„Ne köhögj”

„Növényiméz malata cukrok; Egger Codein pastillai és malata cukorkái; Dr. Voss Catarrhus labdaccai; Berger és Guyot kátrány labdacsa stb. melyek köhögés, nátha s nehez légzés ellen mind hatásosoknak bizonyultak. (27) 53—*

Frankfurti

Lóvászarsorsjáték.

Huzás 1881. márczius hó 30-án.

Ezen általában kedvelt sorsjátéknál újlag 10 elegáns Equipage 4 és 2 lóval befogva, finom hámozattal, továbbá 60 darab legszebb lovagló és kocsi ló és még számos szárazakat érő más nyeremények jönnek sorsolás alá. (130) 6—23

Fennebbi huzáshoz küld aláírott sorsjegyeket és pedig:

1 eredeti sorsjegyet 2 firtót o. é.

16 „ „ 30 „ o. é.

az összeg beküldése mellett. Hogy minden kívánnak eleget tehessek, a megrendeléseket kérem gyorsan eszközölni.

Minden résztvevő a huzási lajstromot ingyen, bérmentve kapja.

Nagyobb nyeremények rögtön távirati úton jelentetnek.

D. F. Seipp, Majnai Frankfurtban.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált és kitűnő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett

Köszvény-vászon

köszvény, csúsz, (idegrángatás, keresztoson fájás), orbáncz, mindenféle kéz és láb gőresők, különösen aranyér, dagadt tagok, fúzamodások és oldalnyillalások ellen biztos eredménnyel mint biztosan és gyorsan segítő szer használandó. — Csomagokban használati utasítással együtt 1 frt 05 kr., kétszeres hatású avult bajok ellen 2 frt 10 kr. o. é.

Dr. BURON, párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, genyvedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 krral több.

Valódi minőségben kapható Kolozsvárt Wolff János és Hintz urak gyógyszerüzében. (83) 5—6

Nyereményt hajtó
4%-os
Tisza-sorsjegyek
Mintán ezekenek más kamatozó osztályok magyar birodalmi sorsjegyekkel együtt 100,000 forint adómentes 10 és más lényeges melléknyeremenyekkel; az állam által biztosított 4% kamatot hajtának, és végül a legkisebb nyeremény 120 frt felhagy, melyet minden sorsjegyek huzása kell. Mit eladunk Tisza-sorsjegyeket pontosan a hivatalos napi árúval szemben, kétszeresért vagy 15 frtnyi előleg és egyszerű minenkorra fizetendő 6% kamat és minden provizió nélkül.

Tisza-sorsjegy átvételi szelvényt
5 és 6 frtnyi
havi részletekben. Huzási lajstromok és nyereményi jelentő levek ingyen. Vidéki megrendeléseket kérésük postautalványával, melyeket mi portmentesen teljesítünk.

Freund et Comp.
bankháza,
Wion, I. Kärntnerstrasse 40. und 42.

NYERÉSKEDÉST
mindenütt értékpapírra, mint cs. k. papír és arany ronté, záloglevelek, sorsjegyek, kishétségi kötvények és mindennemű részvényekre stb. csak mi nyújtunk nyereményhajtó előnyökre leg-nagyobb könnyűséget, miután mi minden állampapírunk a börzse megvásárolt értékpapírokat bevétel részévé addig tartjuk raktárunk, míg a megvett sorsjegyek használnak eladhatók.

Keskeny

utifü-melczukorkák

a tüdő és mellbajok, köhögés, fojtóköhögés rekedtség és tüdőhurut biztos gyógyszerei.

A természet által a szenvedő emberiség javára teremtetett megbecsülhetlen keskeny utifü azon még eddig fel nem derített titkot foglalja magában, miszerint a gégo és légeső rendszer gyulladt nyákhártyájára való azonnali gyors és enyhítő hatás gyakorlásával az illető beteg szervek gyógyulását minden tekintetben lehetőleg elősegíti.

Mintán gyártmányunknál és a cukor keskeny utifüből tiszta vegyületekről kezeskedünk, különös figyelembe ajánljuk hatóságilag bejegyzett védjegyünkkel sat. dobozon levő aláírásunkat, mert csak ezek igazolják annak valódiságát.

Egy doboz ára 30 kr.

Schmidt Victor és fia,

cs. k. szabadalm. gyárosok Bécs, Wieden, Allegasse 48.
Valódi minőségben Kolozsvárt kapható: Dr. Hincz György
Bíró János, Wolff János és Binder Károly gyógyszerészek uraknál.
(70) 5—*